

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

Cenové mapy produktů Fair Trade

Jiří Opatrný

©2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato bakalářská práce, nesoucí název „Cenové mapy produktů Fair Trade“, se v teoretické části věnuje obeznámení se základními tématy týkající se programu Fair Trade. Mezi ty patří základní cíle Fair Trade, historie, fungování mezinárodních organizací a způsob certifikace fairtradových výrobků.

Praktická část se zaměřuje na prodej fairtradových výrobků na území České republiky. Byly zjišťovány možnosti českého spotřebitele jak v internetových prodejnách, tak i ve vybraných obchodních řetězcích zejména na území hlavního města Prahy. Na základě průzkumu byly sestaveny tabulky a grafy, které byly v závěru vyhodnoceny.

Klíčová slova:

Fair Trade, organizace, rozvojové země, producent, certifikace, produkt

Úvod

Předkládaná práce se snaží přiblížit fungování programu Fair Trade. Tento druh obchodu zažívá především v západní společnosti v posledních letech velký rozmach. Je to už více jak půl století, co se Fair Trade snaží o spravedlivější rozdělení bohatství mezi tzv. globálním Severem a globálním Jihem.

Dalo by se říct, že Fair Trade je jakýmsi alternativním modelem mezinárodního obchodu k běžnému obchodu, který bývá často nazýván volný obchod, což je nepřesné vyjádření. Farmáři zapojeni do programu Fair Trade mají jistotu, že za svoji úrodu nebo výrobky dostanou takovou cenu, která pokryje nejenom náklady na výrobu, ale producentovi zajistí i dostatek prostředků na základní životní potřeby jako je stravování, bydlení, zdravotní péče či školné pro děti.

V teoretické části se práce bude zabývat tématem volného obchodu, to jak vlády bohatých států podporují dotacemi své producenty a naopak daněmi a různými kvótami omezují dovoz do svých zemí. Touto situací nejvíce trpí producenti z rozvojových zemí, kteří na své produkty žádné dotace nedostanou. Dále se bude práce věnovat už samotnému hnutí Fair Trade, jeho historii, roli mezinárodních organizací, které se starají o šíření a podporu myšlenky Fair Trade. Důležitým tématem je certifikace Fair Trade, vytvoření

funkčního certifikačního systému, který spotřebiteli garantuje skutečnou férovost výrobku, které kupuje.

Praktická část se věnuje prodejem fairtradových výrobků na území České republiky. Pomoci průzkumu množství eshopů i běžných prodejen bude zmonitorován trh s výrobky Fair Trade. Výsledky tohoto výzkumu jsou zanalyzovány a podrobně vyhodnoceny.

Cíl práce

Bakalářské práce s názvem Cenové mapa produktů Fair Trade se věnuje tématu Fair Trade jak po teoretické stránce, tak po praktické. V teoretické části se bude práce zabývat problematice volného obchodu, kdo a proč ho omezuje a jaké to má následky. Navazující kapitola přibližuje téma rozvojové spolupráce s čímž úzce souvisí Fair Trade.

Cílem praktické části bude zjistit, za jaké ceny si mohou zákazníci v ČR fairtradové výrobky pořídit. Tato část bude mít formu průzkumu internetových i kamenných obchodů. Získané informace v podobě dat (cen) budou následně zpracovány a na jejich základě bude možno vytvořit určitou „mapu“, podle které budeme moci určit, kde a za kolik nakoupit férové výrobky.

Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část je zejména popisná a zabývá se představením systému Fair Trade. K tomu byla využita metoda obsahová analýzy sekundární literatury – již existujících textů a studií, tak i primárních zdrojů, jako jsou např. informace fairtradových organizací. Při zpracování této práce byly z důvodu aktuálnosti využívány především právě informace z internetových stránek fairtradových organizací, ty byly zanalyzovány a pomocí generalizace vybrány pro tuto práci ty nejpodstatnější. Mimo internetové zdroje bylo využito poznatků z knih zabývajících se tímto tématem, informačních brožur a výročních zpráv vydávaných fairtradovými organizacemi. Všechny použité zdroje lze nalézt na závěr práce v seznamu použité literatury.

Praktická část popisuje fungování fair trade v České republice se zaměřením na prodej výrobků jak v e-shopech, tak i v běžných prodejnách nacházejících se v Praze, nebo v jejím nejbližším okolí. Byl proveden výzkum, kdy byly za pomoci tabulek sbírány informace o

cenách vybraných produktů jako jsou káva, čaj, čokoláda, kakao a cukr. Získané informace byly zpracovány a následně z nich vyvozeny závěry.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit způsob fungování programu Fair Trade. Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část byla zaměřena na obeznámení se základními tématy, které buďto přímo, nebo nepřímo souvisí s Fair Trade. Tento způsob obchodu se vytvořil jako alternativa k běžnému mezinárodnímu obchodu, kde jsou velké západní společnosti podporovány vládními dotacemi a tím jsou znevýhodněni producenti z rozvojových zemí, jejichž vlády si nemohou dotace dovolit. Fair Trade funguje jako jedna z forem rozvojové pomoci, která pomáhá zlepšit životní podmínky lidí z Afriky, Asie či Latinské Ameriky pomocí obchodu. Důležitou roli hrají mezinárodní organizace zastřešující program Fair Trade v čele s FLO, která zajišťuje vytváření a následní dodržování přísných standardů. Finální spotřebitel má pak při nákupu výrobku jistotu, že při jeho výrobě nebyl do práce nikdo nucen násilím, výrobek nebyl vyroben dítětem a že za něj dostal daný pracovník férově zapláceno.

V druhé části práce autor zkoumal, jak se výrobkům Fair Trade daří v České republice. Ač roční tržby nedosahují závratných výšek, každým rokem je vidět progresivní nárůst v řádech desítek procent. Nejširší nabídka fairtradových výrobků se spotřebiteli otevírá na internetu, kde se mnoho prodejců specializuje právě na prodej férových produktů. K dostání je zboží mnoha Fair Trade organizací, převážnou většinou z nich jsou zahraniční, ale už i u nás se objevují družstva a společnosti, která si sami dovezou zelenou kávu, zde upraží a pod svoji značkou a s Fairtrade známkou jí nabízejí spotřebitelům. Pro zákazníka, který hledá pohodlný nákup bez dlouhého hledání na internetu, se jeví jako nejlepší variantou specializované e-shopy na fair trade jakou jsou fairtrademarket.cz, fair tradecentrum.cz, fairtradeobchudek.cz, kde nemusí být dané zboží vždy nejlevnější, ale má zde největší nabídku férových výrobků za kterou, jak je z předloženého průzkumu vidět, nezaplatí o mnoho více v porovnání s těmi naprosto nejlevnějšími obchody.

Pro běžného spotřebitele, který nenakupuje potraviny na internetu, je možností, kde se dostat k výrobkům Fair Trade, o mnoho méně. DM drogerie nabízí poměrně velký sortiment fairtradových výrobků, který je bohužel velmi závislý na velikosti a umístění prodejny. Prodejny mimo Prahu v mnohých případech toto zboží vůbec nenabízejí. Řetězce Tesco

a Marks & Spencer nabízejí pouze fairtradové výrobky své vlastní značky a ne ostatních organizací. Přesto je pravděpodobně Marks & Spencer pořád tou nejlepší možností, kde může zodpovědný spotřebitel svým nákupem podpořit znevýhodněné pěstitele z rozvojových zemí.

Aby se dostal Fair Trade v České republice na úroveň například Velké Británie, je potřeba masivnější rozšíření do běžných obchodů, aby měl spotřebitel usnadněnou možnost, jak si tento výrobek pořídit. Dalším problémem je cena, která je v porovnání s běžnými výrobky velmi vysoká a ne každý si takto drahé zboží může dovolit.

Seznam hlavní použité literatury

NÁDVORNÍK, Ondřej. Společný svět: příručka globálního rozvojového vzdělávání. Editor Andrea Volfová. Praha: Člověk v tísni, společnost při ČT, 2004, 321 s. ISBN 80-903-5100-X.

TOŽIČKA, Tomáš. Občanská odpovědnost ve světle globální chudoby: příručka globálního rozvojového vzdělávání. Editor Andrea Volfová. Praha: Educon, 2011, 83 s. ISBN 978-802-6003-526

Jiří Hejkrlik. Spravedlivý obchod v České republice [online]. 2004. [cit. 2015-03-04]. . Dostupnéz:http://aa.ecn.cz/img_upload/bec9f888010e9f21bb1cdb470322b7c6/brozura_fair_trade.pdf

Dutch Association of Worldshops (Boonman, Mark, Wendela Huisman, Elmy Sarucco-Fedorovtsev and Terya Sarrucco), A Success Story for Producers and Consumers: Fair Trade Facts and Figures 2010. Culemborg: The Dutch Association of Worldshops, 2011.

Šárka Špačková, Pavel Chmelař . Informační manuál o Fair Trade. . [online]. 3.3.2015 [cit. 2015-03-03].

Dostupnéz:<http://www.zsskolnivr.cz/Vodnarek%20projekty%20sk/propagace%20FT/Informacni%20manual%20o%20Fair%20Trade.pdf>

Fairtrade Cesko a Slovensko. Výroční zprava 2008. [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.fairtrade-cesko.cz/media/VZ_2014_13.pdf

Monitoring the scope of FairTrade fifth Edition. . [online]. 2013 [cit. 2015-03-04].

Dostupnéz:http://www.fairtrade.net/fileadmin/user_upload/content/2009/resources/2013-Fairtrade-Monitoring-Scope-Benefits_web.pdf